

Oznaka poročila: ARRS_ZV_RPROJ_ZP_2008/16

ZAKLJUČNO POROČILO O REZULTATIH RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

A. PODATKI O RAZISKOVALNEM PROJEKTU

1. Osnovni podatki o raziskovalnem projektu

Šifra projekta	L5-0012
Naslov projekta	Ukrepi za uresničevanje pravic funkcionalno oviranih ljudi do dostopa brez ovir
Vodja projekta	10488 Richard Sendi
Tip projekta	L Aplikativni projekt
Obseg raziskovalnih ur	1.770
Cenovni razred	B
Trajanje projekta	02.2008 - 01.2009
Nosilna raziskovalna organizacija	505 Urbanistični inštitut Republike Slovenije
Raziskovalne organizacije - soizvajalke	7603 Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo
Družbeno-ekonomski cilj	

2. Sofinancerji¹

1.	Naziv	Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo
	Naslov	Rimska 8, 1000 Ljubljana
2.	Naziv	
	Naslov	
3.	Naziv	
	Naslov	

B. REZULTATI IN DOSEŽKI RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

3. Poročilo o realizaciji programa raziskovalnega projekta²

Vprašanje invalidnosti je že nekaj časa priznано kot pomembno politično vprašanje v povezavi z zagotavljanjem univerzalnih človekovih pravic. Ocenjuje se, da funkcionalno ovirani ljudje sestavljajo 15–20 % aktivnega prebivalstva Evrope. Po podatkih o številu invalidov glede na pravno definiran status iz leta 2002 pa je bilo tedaj v Sloveniji nekaj manj kot 170.000 invalidov. V primerjavi s številom takratnega prebivalstva v Sloveniji so torej invalidi s statusom predstavljali 8,48 % celotne populacije. Kljub njihovi relativni številčnosti pa so invalidi žal pogosto izpostavljeni različnim oblikam diskriminacije. Gre v

prvi vrsti za ovire v grajenem okolju, ovire glede dostopnosti informacij in ovire glede dostopnosti komunikacij. Uresničevanje pravic invalidov in omogočanje njihove polne aktivne udeležbe v družbi tako predstavlja velik izziv za vse države.

Glavna hipoteza pri izvajanju raziskave je bila, da je bilo v Sloveniji za integracijo in enakopravno participacijo funkcionalno oviranih ljudi oz. za uresničevanje v različnih dokumentih deklariranih pravic invalidov do sedaj premalo narejenega. Predpostavljamo tudi tezo, da so funkcionalno ovirani ljudi sami pomanjkljivo seznanjeni s svojimi pravicami do prostega gibanja in jih zaradi tega slabo izkoriščajo.

Osnovo za raziskavo sta predstavljala dva pomembna slovenska dokumenta, in sicer: Strategija Dostopna Slovenija in Akcijski program za invalide 2007–2013.

Strategija izhaja iz ugotovitve, da je invalidsko varstvo ena najbolj občutljivih in specifičnih sestavin splošne družbeno-razvojne in zlasti ekonomske politike. Glavni cilji strategije so: odpraviti grajene in komunikacijske ovire, urediti dostopnost do dela, znanja, informacij, ustvarjati enake možnosti do enakih življenjskih priložnosti za invalide in vse funkcionalno ovirane ljudi, ter nuditi tehnično podporo tistim, ki jo potrebujejo za uspešno vključitev v življenje in delo. Akcijski program pa podrobno določa naloge politike invalidskega varstva za obdobje 2007–2013, konkretne cilje, ki jih je treba uresničevati po posameznih področjih, in glavne nosilce, ki so zadolženi za njihovo uresničevanje.

Glavni namen raziskave je bil izvesti obsežno analizo stanja invalidskega varstva v Sloveniji. S pomočjo ciljev, ki so določeni v obeh omenjenih dokumentih, smo v raziskavi analizirali dostopnost grajenega okolja, komunikacij in informacij ter kako invalidom ti cilji zagotavljajo prosto gibanje in jim omogočajo socialno vključevanje. Analiza se je osredotočila predvsem na naslednje cilje, ki jih določa strategija in so bolj podrobno opisani v akcijskem programu:

- odpravljanje grajenih in komunikacijskih ovir v obstoječih objektih v javni rabi in na javnih površinah;
- vse večstanovanjske stavbe morajo biti zgrajene tako, da jih je možno z minimalnimi strukturnimi posegi v objekt prilagoditi gibalno ali senzorno oviranim ljudem;
- zagotoviti dostopnost potniškega prometa;
- zagotoviti dostopnost izobraževanja, usposabljanja in zaposlovanja;
- zagotoviti dostopnost zdravstvenega in socialnega varstva;
- zagotoviti dostopnost do storitev državne uprave;
- zagotoviti dostopnost do ponudbe kulturnih ustanov ter
- zagotoviti dostopnost do aktivnosti preživljanja prostega časa.

Konkretni cilji raziskave pa so bili:

- Ugotoviti, katere so glavne ovire, s katerimi se invalidi srečujejo pri uresničevanju pravic do dostopa brez ovir.
- Na osnovi analiz politik in ukrepov Evropske unije in Slovenije ter mednarodnih dokumentov na področju dostopnosti grajenega okolja, komunikacij in informacij in na osnovi pregleda najnovejših pristopov k odpravljanju ovir povezanih z dostopnostjo grajenega okolja, komunikacij in informacij predstaviti in širiti informacije o primerih dobrih praks.
- Nosilec odločanja pripraviti ustrezne metodologije in orodja za učinkovitejše reševanje problemov dostopa brez ovir.

Metodologija raziskave

Najpomembnejši del raziskave predstavljata obsežni anketi, ki smo ju izvedli med invalidi

posamezniki in invalidskimi organizacijami. Za izvedbo anket smo pripravili dva anketna vprašalnika, in sicer enega za *invalidne posameznike* ter drugega za *predstavnike invalidskih organizacij*. Namen anketiranja je bil ugotoviti, katere so konkretne ovire grajenega okolja in komunikacijske ovire na območju Slovenije, s katerimi se funkcionalno ovirani ljudje srečujejo pri uresničevanju svojih pravic v vsakdanjem življenju.

Ovire grajenega okolja smo opredelili kot tiste, ki zajemajo arhitektonske in tehnološke ovire (klančine, stopnice, cestni robniki ipd.) in se torej nanašajo na načrtovanje in gradnjo javnih in zasebnih zgradb ter načrtovanje, razvoj in vzdrževanje javnih in zasebnih površin. **Komunikacijske ovire** pa smo opredelili kot tiste, ki zajemajo odsotnost tolmačev, taktilnih informacij, indukcijskih zank, podnapisov, računalnikov in spleta, govornih najav, prikazovalnikov ipd. Ti se nanašajo na sisteme za prenos in izmenjavo informacij ter na sisteme za izvajanje množičnega komuniciranja (prek radia, televizije, časopisov, interneta).

Vprašanja za invalide posameznike smo razdelili v osem sklopov in sicer: uvodna vprašanja, ovire v potniškem prometu, ovire na področju izobraževanja, usposabljanja in zaposlovanja, ovire na področju izvajanja dejavnosti zdravstvenega in socialnega varstva, ovire pri dostopu do storitev državne uprave, ovire pri dostopu do ponudbe kulturnih ustanov, ovire pri aktivnostih preživljanja prostega časa (šport, rekreacija, turizem) ter demografski in socio-ekonomski podatki. Anketni vprašalnik za organizacije je bil po vsebini zelo podoben. Razlika je le v tem, da se prvi sklop vprašanj v vprašalniku za posameznike nanaša na opravljanje posameznih aktivnosti in pripomočke, s katerimi si invalidi pri teh aktivnostih pomagajo, pri organizacijah pa na podatke o organizaciji (organiziranost, članstvo, financiranje, dejavnosti, sodelovanje s člani). Vprašalnik za organizacije tudi ni imel sklopa za demografske in socio-ekonomske podatke.

Anketiranje je bilo izvedeno v dveh fazah, in sicer najprej za invalide posameznike na to pa za invalidske organizacije. Za prvo anketiranje smo reprezentativne invalidske organizacije prosili, da vprašalnike posredujejo svojim članom na ta način, da so iz evidenc, ki jih vodijo o svojih članih in glede na raziskovalni vzorčni okvir, naključno izbrali približno polovico članov iz urbanega (mestnega) okolja in polovico iz podeželskega okolja. V primeru, da je posamezna organizacija združevala več podružnic oziroma občinskih društev, so vprašalnike enakomerno razposlali na vse njihove podružnice. Vzorčni okvir smo pripravili glede na velikost organizacij in reprezentativno zastopanost invalidov s posameznimi vrstami invalidnosti. Vsega skupaj smo razposlali 800 vprašalnikov za *invalidne posameznike*.

Vprašalnik za invalidske organizacije, s katerim smo predstavnike (večinoma predsednike) organizacij spraševali o ovirah grajenega in komunikacijskega okolja, s katerimi se srečujejo njihovi člani, smo poslali na 116 organizacij (pri tem se nismo obračali na krovne organizacije, temveč na njihova posamezna društva) po celi Sloveniji. V vsako organizacijo smo torej poslali po en vprašalnik, ki ga je praviloma izpolnil predsednik.

Ob zaključku anketiranja je vprašalnike za invalide posameznike vrnilo 181 invalidov, kar predstavlja 22,6 % poslanih anketnih vprašalnikov. Stopnja odzivnosti pri invalidskih organizacijah pa je bila višja kot stopnja odzivnosti invalidov posameznikov, saj je izpolnjene vprašalnike vrnilo 41 predstavnikov organizacij, kar predstavlja 35,3 % odzivnosti. V obeh primerih je bila stopnja odzivnost nizka. Glede na aktualno in perečo problematiko, lahko rečemo, da smo pričakovali višji odziv, vendar pa tudi ne moremo mimo dejstva, da so invalidi, predvsem pa predstavniki organizacij, pogosto pozvani k odgovarjanju na različne vprašalnike in podajanju svojih mnenj in možnih rešitev, medtem ko se v praksi ukrepi in rešitve ne načrtujejo in udeležujejo v dovolj velikem obsegu.

Ključne ugotovitve

Empirična raziskava je pokazala, da je bilo v Sloveniji za uresničevanje pravic invalidov, ki so zapisane in opredeljene v številnih nacionalnih in mednarodnih dokumentih, do sedaj narejenega mnogo premalo. Invalidi se zato še vedno srečujejo s številnimi ovirami grajenega in komunikacijskega okolja. Primerjava odgovorov anketiranih invalidov posameznikov in predstavnikov invalidskih organizacij kaže, da so odgovori glede ugotovljenih ovir večinoma zelo podobni. To pomeni, da predstavniki invalidskih organizacij dobro poznajo težave svojih članov in ovire, s katerimi se ti srečujejo, kar se od predstavnikov tudi pričakuje. Pomeni pa tudi, da ovire dejansko obstajajo in da pomenijo za invalide velik in vsesplošen problem.

V primeru grajenih ovir so bile med anketiranimi kot največja ovira skoraj vedno omenjene stopnice.. Na drugem mestu je bila najpogostejše omenjena odsotnost klančin oziroma dejstvo, da so te prestrme, tem sledijo visoki robniki in pločniki, pogosto pokvarjena dvigala, pomanjkanje ročajev oziroma držal, preozka vrata oziroma preozki prehodi, za invalide neustrezno opremljene oziroma nedostopne sanitarije itd. Pomembna je tudi ugotovitev, da se pri grajenih ovirah pojavljajo več ali manj iste ovire na vseh področjih, ki jih je raziskava obsegala.

Pri ovirah komunikacijskega okolja je drugače. Ovire, ki so jih anketiranci izpostavili, se namreč razlikujejo glede na področje družbenega življenja. Ne glede na to lahko povzamemo najpogostejše omenjene komunikacijske ovire. Posamezni invalidi kakor tudi predstavniki organizacij so v anketi velikokrat omenili neustrezno oziroma otežkočeno komunikacijo z osebjem na eni strani in neprijaznost oziroma nerazumevanje težav invalidov s strani splošne javnosti na drugi. Veliko oviro predstavljajo tudi sistemi obveščanja, ki so v večini primerov neustrezni za potrebe invalidov. Pri tem so bili največkrat omenjeni: neberljivi napisi, pomanjkljiva navodila, odsotnost oznak, pomanjkanje signalizacij, slaba osvetljenost, slabo ozvočenje, neustrezno postavljena okenca informatorjev itd. Za gluhe in naglušne pomeni posebej veliko oviro pomanjkanje oziroma odsotnost tolmačev.

Za zmanjšanje ovir grajenega in komunikacijskega okolja so anketirani navedli številne koristne in uporabne predloge ukrepov, ki se med seboj razlikujejo glede na obravnavano področje. Številni predlagani ukrepi so že vsebovani v strategiji Dostopna Slovenija ali pa v Akcijskem programu za invalide 2007–2013, kar potrjuje, da so avtorji teh dokumentov izhajali iz dejanskih potreb. Za neučinkovito izvajanje ukrepov je tako v prvi vrsti krivo nedosledno oziroma nezadostno upoštevanje ali sploh neupoštevanje zakonov in drugih predpisov, ki se nanašajo na pravice invalidov.

Za izboljšanje stanja na področju potniškega prometa poudarjata obe skupini anketiranih potrebo po upoštevanju zakonodaje in po večjem nadzoru nad izvajanjem ter potrebo po spremembah le-te. Predstavniki organizacij predlagajo izvedbo natančnega popisa dostopnosti problematičnih objektov na terenu, invalidi pa opozarjajo, da bi se morali projektanti, investitorji in izvajalci posvetovati z invalidi pred ureditvami potniškega prometa.

Na področju izobraževanja, usposabljanja in zaposlovanja sta obe skupini vprašanih, poleg ukrepov povezanih z ureditvijo oziroma dopolnitvijo nove zakonodaje ter nadzorom nad izvajanjem obstoječe, predlagali zagotavljanje večje finančne podpore. Finančno bi bilo treba podpreti ukrepe namenjene zmanjševanju ovir in izboljšanju dostopnosti ter uvesti davčne spodbude za odpravo ovir. Medtem ko invalidske organizacije pri ukrepih na področju komunikacij predlagajo predvsem različne tehnične ukrepe in rešitve, pa invalidi poudarjajo potrebo po izboljšanju osveščenosti, večji toleranci, enakopravnost, volji ter pripravljenost za pomoč drugim, tako v izobraževalnih okoljih kot tudi na delovnih mestih. Invalidske organizacije navajajo še potrebo po destigmatizaciji invalidov na področju izobraževanja, usposabljanja in zaposlovanja.

Tudi na področju izvajanje dejavnosti zdravstvenega in socialnega varstva obe skupini anketiranih opozarjata na nedosledno izvajanje zakonodaje. Grajene ovire pri izvajanju storitev zdravstvenega in socialnega varstva predstavljajo predvsem slabi dostopi (klančine sicer so, a nimajo ustreznih naklonov), slabo delovanje dvigal (dvigala so, a zaradi nerednega vzdrževanja pogosto ne delujejo), težave pri dovozu (parkirišča za

invalide sicer so, a so na njih parkirani avtomobili neinvalidov) ipd. Podobno kot pri področju izobraževanja in zaposlovanja, si invalidi pri komuniciranju želijo več prijaznosti in strpnosti zaposlenih v ustanovah zdravstvenega in socialnega varstva in povečanje osebnega stika zaposlenih z invalidi.

Glede dostopa do storitev državne uprave predstavniki invalidskih organizacij med drugim predlagajo selitev dejavnosti v primernejše, za invalide dostopnejše prostore, sicer pa obe skupini predlagata doslednejše upoštevanje in izvajanje obstoječih zakonov. Tudi za to področje so predstavniki invalidov predlagali popis stanja na terenu in na ta način možnost opozarjanja na objekte, ki so za invalide nedostopni.

Predlagani ukrepi za izboljšanje dostopnosti grajenega okolja pri ponudbi kulturnih ustanov so več ali manj enaki kot pri prejšnjih področjih, na področju komunikacijskih ovir pa je pri obeh skupinah izpostavljena potreba po večjem številu tolmačev, vgradnji in dostopnosti indukcijskih zank, zagotavljanju informacij v Braillovi pisavi in opremljanju predstav s podnapisi.

Pri predlogih ukrepov za zmanjšanje ovir pri dostopnosti do aktivnosti preživljanja prostega časa so predstavniki invalidskih organizacij navedli precej večji nabor ukrepov kot invalidi posamezniki. Tako v telovadnicah kot tudi v bazenih in na stadionih bi bilo treba za invalide prilagoditi vhode, vrata, prehode, dvigala, klančine, ročaje, sanitarije in garderobe. Podobno bi bilo po njihovem treba urediti tudi v lokalih. Invalidi še opozarjajo, da bi bilo treba tudi v hotelskih kapacitetah vselej zagotoviti ustrezen del prilagojenih kapacitet.

Znanstvena spoznanja

Za izvajanje ukrepov za zmanjševanje ovir (tako grajenih kot tudi komunikacijskih) anketirani odgovornost za odpravljanje ovir večinoma pripisujejo državnim organom (ministrstvom oziroma upravnim enotam in občinam). Glede odgovornosti je zelo pogosto izpostavljena tudi stroka (arhitekti, prostorski planerji, gradbeniki ipd), sledijo izvajalci storitev in invalidske organizacije. Ne glede na področje se čutijo invalidi in njihovi bližnji za najmanj odgovorne.

Empirična raziskava je pokazala predvsem dvoje: prvič, da zakoni in predpisi, ki se nanašajo na odstranitev obstoječih oziroma preprečitev nastajanja novih ovir se v praksi slabo oziroma nezadovoljivo izvajajo, in drugič, da večina ukrepov, ki so bili v različnih dokumentih določeni za odpravljanje ovir in omogočanje gibanja brez ovir, še vedno ni realizirana. Te ugotovitve potrjujejo glavno hipotezo raziskave in sicer, da je bilo v Sloveniji za integracijo in enakopravno participacijo funkcionalno oviranih ljudi oz. za uresničevanje v različnih dokumentih deklariranih pravic invalidov do sedaj premalo narejenega. Ob doslednem spoštovanju relevantnih zakonskih določb je treba predloge ukrepov pretvoriti iz črk na papirju v konkretne dejavnosti v družbi oziroma na terenu. Vendar pa treba poleg sprejemanja zakonov in določanja ukrepov za izboljšanje stanja na tem področju nujno narediti še korak naprej.

Učinek raziskovalnega projekta

Predlog za dodaten ukrep, ki bi prispeval k učinkovitejšemu reševanju problemov na tem področju, so v raziskavi dali anketiranci sami – konkretnije, predstavniki invalidskih organizacij. Predlagali so, da bi bilo treba natančno pregledati stanje na terenu z namenom ugotavljanja obstoječih ovir, pripraviti ustrezne sezname le-teh, odgovorne opozoriti na ugotovljene pomanjkljivosti ter od njih zahtevati, da se nepravilnosti čimprej odpravijo. Predlog smatramo za ključni vzvod, ki bo končno privedel do izvajanja konkretnih ukrepov za uresničevanje pravic invalidov do dostopa brez ovir. To pa je tudi izhodišče za nadaljevanje dela na našem raziskovalnem projektu

4. Ocena stopnje realizacije zastavljenih raziskovalnih ciljev³

Raziskava je imela tri glavne cilje.

Prvi cilj je bil ugotoviti, katere so glavne ovire, s katerimi se invalidi srečujejo pri uresničevanju pravic do dostopa brez ovir. Ta cilj je bil v celoti dosežen z izvedbo ankete med invalidi posamezniki in invalidskimi organizacijami.

Drugi cilj raziskave je bil širiti informacije o primerih dobrih praks. Pomemben del raziskovalnega projekta je bil podroben pregled politik in ukrepov Evropske unije in Slovenije ter mednarodnih dokumentov na področju dostopnosti grajenega okolja, komunikacij in informacij. Pregled smo izvedli v dveh delih in sicer: pregled politik in ukrepov na ravni Evropske unije ter pregled politik in ukrepov v izbranih državah članicah Evropske. Izvedli smo tudi detajlni pregled najnovejših pristopov na področju tehnologije in načrtovanja, ki so namenjeni odpravljanju ovir povezanih z dostopnostjo grajenega okolja, komunikacij in informacij. Na osnovi vseh teh pregledov smo v poročilu predstavili nabor primerov dobrih praks. Za namene širitve informacije je kompletno poročilo širši javnosti dosegljivo tudi na spletni strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve.

Tretji cilj je bil nosilec odločanja pripraviti ustrezne metodologije in orodja za učinkovitejše reševanje problemov dostopa brez ovir. S predstavitvijo predlogov ukrepov, ki izvirajo iz v raziskavi ugotovljenih primerov dobrih praks v državah Evropske unije je bil ta cilj le deloma realiziran. Metodologije in orodja za učinkovitejše reševanje grajenih in komunikacijskih ovir pa v tej fazi nismo mogli oblikovati. Razlog za to sta dve pomembni ugotovitvi raziskave. Prvič, zakoni in predpisi, ki se nanašajo na odstranitev obstoječih oz. preprečitev nastajanja novih ovir se v praksi slabo oz. nezadovoljivo izvajajo. Drugič, večina ukrepov, ki so bili v različnih dokumentih določeni za odpravljanje ovir in omogočanje gibanja brez ovir, še vedno ni realizirana. Raziskava je torej pokazala, da je za izboljšanje stanja na tem področju nujno treba narediti 'še nekaj', poleg sprejemanja zakonov in določanja ukrepov. Zaradi tega smo pripravili predlog za nadaljevanje dela na raziskovalnem projektu v treh glavnih delih in sicer:

ugotavljanje prisotnosti grajenih ovir pri vseh javnih objektih po celi državi, evalvacija učinkovitosti državnih organov pri izvajanju storitev za invalide ter oblikovanje učinkovitega sistema nadzora nad izvajanjem sprejetih ukrepov.

Predlog za nadaljevanje raziskovalnega projekta smo prijavi na razpis Javne agenciji za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS), za sofinanciranje raziskovalnih projektov v letu 2009 in je bil izbran.

5. Utemeljitev morebitnih sprememb programa raziskovalnega projekta⁴

--

6. Najpomembnejši znanstveni rezultati projektne skupine⁵

Znanstveni rezultat			
1.	Naslov	SLO	Ukrepi za uresničevanje pravic invalidov do dostopa brez ovir. Končno poročilo
		ANG	Measures for the realisation of the rights of the disabled to barrier-free access. Final report
	Opis	SLO	V poročilu so predstavljeni rezultate anketiranja in analize politik in ukrepov Evropske unije in Slovenije ter mednarodnih dokumentov na področju dostopnosti grajenega okolja, komunikacij in informacij. Poročilo vsebuje tudi pregled najnovejših pristopov in dobrih praks k odpravljanju ovir povezanih z dostopnostjo grajenega okolja, komunikacij in informacij. Vse te analize so osnova za predloge ukrepov za zagotavljanje dostopnosti brez ovir po obravnavanih področjih, ki so podani v poročilu.
			The report presents the results of the field surveys, analyses of policies and

		ANG	initiatives of the European Union, Slovenia and other relevant international documents. It also includes a an extensive review of the state-of-the-art concerning the latest approaches and best practices for dealing with barriers in the built environment, communication and information. These analyses present the basis on which, we drew up a list of recommendations for the elimination of barriers in the areas investigated.
	Objavljeno v		Urbanistični inštitut Republike Slovenije
	Tipologija		2.20 Zaključena znanstvena zbirka podatkov ali korpus
	COBISS.SI-ID		2302403
2.	Naslov	SLO	
		ANG	
	Opis	SLO	
		ANG	
	Objavljeno v		
	Tipologija		
	COBISS.SI-ID		
3.	Naslov	SLO	
		ANG	
	Opis	SLO	
		ANG	
	Objavljeno v		
	Tipologija		
	COBISS.SI-ID		
4.	Naslov	SLO	
		ANG	
	Opis	SLO	
		ANG	
	Objavljeno v		
	Tipologija		
	COBISS.SI-ID		
5.	Naslov	SLO	
		ANG	
	Opis	SLO	
		ANG	
	Objavljeno v		
	Tipologija		
	COBISS.SI-ID		

7. Najpomembnejši družbeno-ekonomsko relevantni rezultati projektne skupine⁶

	Družbeno-ekonomsko relevantni rezultat		
1.	Naslov	SLO	Ukrepi za uresničevanje pravic invalidov do dostopa brez ovir. Končno poročilo
		ANG	Measures for the realisation of the rights of the disabled to barrier-free access. Final report
	Opis	SLO	V poročilu so predstavljeni rezultate anketiranja in analize politik in ukrepov Evropske unije in Slovenije ter mednarodnih dokumentov na področju dostopnosti grajenega okolja, komunikacij in informacij. Poročilo vsebuje tudi pregled najnovejših pristopov in dobrih praks k odpravljanju ovir povezanih z dostopnostjo grajenega okolja, komunikacij in informacij. Vse te analize so osnova za predloge ukrepov za zagotavljanje dostopnosti brez ovir po

		ANG	obravnavanih področjih, ki so podani v poročilu.	
			The report presents the results of the field surveys, analyses of policies and initiatives of the European Union, Slovenia and other relevant international documents. It also includes a an extensive review of the state-of-the-art concerning the latest approaches and best practices for dealing with barriers in the built environment, communication and information. These analyses present the basis on which, we drew up a list of recommendations for the elimination of barriers in the areas investigated.	
			Šifra	F.01 Pridobitev novih praktičnih znanj, informacij in veščin
			Objavljeno v	Urbanistični inštitut Republike Slovenije
			Tipologija	2.12 Končno poročilo o rezultatih raziskav
			COBISS.SI-ID	2302403
2.	Naslov	SLO		
		ANG		
	Opis	SLO		
		ANG		
	Šifra			
	Objavljeno v			
	Tipologija			
	COBISS.SI-ID			
3.	Naslov	SLO		
		ANG		
	Opis	SLO		
		ANG		
	Šifra			
	Objavljeno v			
	Tipologija			
	COBISS.SI-ID			
4.	Naslov	SLO		
		ANG		
	Opis	SLO		
		ANG		
	Šifra			
	Objavljeno v			
	Tipologija			
	COBISS.SI-ID			
5.	Naslov	SLO		
		ANG		
	Opis	SLO		
		ANG		
	Šifra			
	Objavljeno v			
	Tipologija			
	COBISS.SI-ID			

8. Pomen raziskovalnih rezultatov projektne skupine⁷

8.1. Pomen za razvoj znanosti⁸

SLO

Za razliko od večine tovrstnih raziskav na tem področju je naša raziskava temeljila na pristopu »od spodaj navzgor«. S tem pristopom smo dali možnost funkcionalno oviranim ljudem, da sami dejavno sodelujejo pri identificiranju ovir ter, da predlagajo rešitve katere smatrajo kot potrebne za razreševanje različnih problemov s katerimi se srečujejo. V primerjavi s pristopom »od zgoraj navzdol« (ki navadno vključuje sprejemanje zakonov, oblikovanje različnih strategij ter določanje ukrepov in ciljev) je prednost pristopa »od spodaj navzgor« v tem, da smo s pomočjo invalidov, ki sami doživljajo različne oblike diskriminacije in točno poznajo vse oblike ovir s katerimi se srečujejo v vsakdanjem življenju, pridobili konkretne in natančne predloge ukrepov za učinkovitejše odpravljanje ovir v grajenem in komunikacijskem okolju. Rezultati raziskave odkrivajo največje šibkosti oz. slabosti dosedanje politike in prizadevanj za zagotavljanje gibanje brez ovir. Te pomembne ugotovitve nakazujejo nove smeri v katere moramo usmeriti bodoče raziskovalno delo na tem področju.

Med številnimi predlogi, ki so jih dali invalidi velja posebej omeniti predlog, da se izvede inventarizacija grajenih ovir pri vseh javnih objektih po celi državi. Na to bi zahtevali od odgovornih za obstoj posamezne ovire, da jo odpravijo v čim krajšem času. Ta ukrep je nujen kot prvi korak k dejanskemu izvajanju sprejetih strategij in uresničevanju ciljev, ki so določeni v Akcijskem programu za invalide 2007-2013. Inventarizacija ovir pa zahteva vzpostavitev interaktivnega geografskega informativnega sistema (GIS). Sistem bomo vzpostavili na ta način, da bo dostopen vsem invalidnim osebam po celi državi kar bo omogočalo obsežno stalno nadzorovanje stanja v prostoru in pravočasno ukrepanje kjer potrebno. Po uspešni izvedbi doma, bomo lahko sistem predstavljali v tujini kot primer dobre prakse pri odpravljanju grajenih in komunikacijskih ovir.

ANG

In contrast to predominant research practice in this area, our research adopted a 'bottom-up' approach. The reason for adopting such an approach was to enable disabled persons themselves to actively participate in the identification of barriers and to allow them to suggest solutions which they consider necessary for solving the problems they encounter in their lives. In comparison with the 'top-down' approach (which usually involves the passing of laws, formulation of various strategies and determination of measures and goals), the 'bottom-up' approach presented an advantage such that the disabled persons themselves, who experience various forms of discrimination, were able to suggest concrete and precise proposals that they consider to be more efficient in the removal of barriers in the built and communications environments. The results of the research reveal the greatest weaknesses and shortcomings of current policies and the efforts to guarantee barrier-free movement. These important findings indicate the new directions towards which future research in this area should be oriented. Among the numerous proposals put forward by the disabled we particularly mention here the suggestion to conduct a thorough investigation and registration of major barriers in all important public buildings and other public facilities throughout the entire country. The following step would be to issue a demand to those responsible for the existence of a particular barrier to remove it in the shortest time possible. This measure is urgent as the first step towards the effective implementation of the strategies that have been adopted in this area and the realisation of the goals set in the Action Programme for the Disabled 2007-2013. The registration of barriers will require the creation of an interactive geographical information system (GIS). The system will be designed in such a way as will allow free access to all disabled persons in the country. The aim is to ensure extensive constant monitoring of the situation in space and timely intervention where necessary. After its successful implementation in Slovenia, we hope to be able to present the system abroad as an example of good practice in the removal of built and communications barriers.

8.2. Pomen za razvoj Slovenije⁹

SLO

Grajeno okolje pogosto predstavlja invalidom razne ovire, ki jim otežujejo oz. celo onemogočijo pri uresničevanju pravice do socialnega vključevanja. Prosti pretok blaga in ljudi ter povečanje socialne kohezije pa veljata kot pomembna cilja Lizbonske strategije, uresničevanje katere je navedena kot eno od zavez Strategije razvoja Slovenije. Rezultati raziskave predstavljajo osnovo za uresničevanje enega od ciljev razvojne politike države v delu, ki govori, da je ljudem treba omogočiti »osebnostni razvoj, samozavest in enake možnosti uresničevanja v družbi.«. Ukrepi, ki jih predlagamo v zadnjem poglavju poročila bodo, ob njihovem učinkovitem izvajanju, omogočili invalidom, da s svojim potencialom prispevajo k splošni blaginji in razvoju slovenije.

ANG

The built environment often presents barriers which make it difficult or completely stop disabled people from exercising their right to social inclusion. At the same time it is important to point

out that the free movement of goods and persons, and the increasing of social cohesion have been declared as important goals of the Lisbon Strategy. Slovenia has committed herself to the implementation of the Lisbon Strategy. The results of the research present a basis for the realisation of one of the goals of the national development policy in the part which states that everybody must be enabled "personality development, self confidence and equal opportunities for establishment in society". If effectively implemented, the measures that we propose in the last chapter of the research report will enable disabled persons to contribute, with their potential, to the general welfare and development of Slovenia.

9. Samo za aplikativne projekte!

Označite, katerega od navedenih ciljev ste si zastavili pri aplikativnem projektu, katere konkretne rezultate ste dosegli in v kakšni meri so doseženi rezultati uporabljeni

Cilj		
F.01	Pridobitev novih praktičnih znanj, informacij in veščin	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	Dosežen
	Uporaba rezultatov	Uporabljen bo v naslednjih 3 letih
F.02	Pridobitev novih znanstvenih spoznanj	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	Dosežen
	Uporaba rezultatov	Uporabljen bo v naslednjih 3 letih
F.03	Večja usposobljenost raziskovalno-razvojnega osebja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.04	Dvig tehnološke ravni	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.05	Sposobnost za začetek novega tehnološkega razvoja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.06	Razvoj novega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.07	Izboljšanje obstoječega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	

F.08	Razvoj in izdelava prototipa	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.09	Razvoj novega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.10	Izboljšanje obstoječega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.11	Razvoj nove storitve	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.12	Izboljšanje obstoječe storitve	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	Dosežen bo v naslednjih 3 letih
	Uporaba rezultatov	Uporabljen bo v naslednjih 3 letih
F.13	Razvoj novih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.14	Izboljšanje obstoječih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.15	Razvoj novega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.16	Izboljšanje obstoječega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.17	Prenos obstoječih tehnologij, znanj, metod in postopkov v prakso	

	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.18	Posredovanje novih znanj neposrednim uporabnikom (seminarji, forumi, konference)	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	Dosežen bo v naslednjih 3 letih
	Uporaba rezultatov	Uporabljen bo v naslednjih 3 letih
F.19	Znanje, ki vodi k ustanovitvi novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.20	Ustanovitev novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.21	Razvoj novih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.22	Izboljšanje obstoječih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.23	Razvoj novih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.24	Izboljšanje obstoječih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	Dosežen bo v naslednjih 3 letih
	Uporaba rezultatov	Uporabljen bo v naslednjih 3 letih
F.25	Razvoj novih organizacijskih in upravljaljskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.26	Izboljšanje obstoječih organizacijskih in upravljaljskih rešitev	

	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	Dosežen bo v naslednjih 3 letih
	Uporaba rezultatov	Uporabljen bo v naslednjih 3 letih
F.27	Prispevek k ohranjanju/varovanje naravne in kulturne dediščine	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.28	Priprava/organizacija razstave	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.29	Prispevek k razvoju nacionalne kulturne identitete	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.30	Strokovna ocena stanja	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	Dosežen
	Uporaba rezultatov	Uporabljen bo v naslednjih 3 letih
F.31	Razvoj standardov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.32	Mednarodni patent	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.33	Patent v Sloveniji	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.34	Svetovalna dejavnost	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.35	Drugo	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE

Rezultat	
Uporaba rezultatov	

Komentar

V tej (prvi) fazi raziskave smo ugotavljali s katerimi ovirami se srečujejo invalidi in predlagali (predvsem) administrativne ukrepe za izboljšanje stanja. Na osnovi ugotovitev iz raziskave smo na razpis ARRS za raziskovalne projekte za leto 2009 prijavi predlog za nadaljevanje raziskovalnega projekta z drugo in tretjo fazo. Rezultate iz prve faze bomo uporabili kot osnovo za izvedbo druge in tretje faze raziskave, ki sta nujni za to, da se vzpostavi učinkovitejši mehanizem za odpravo različnih grajenih in komunikacijskih ovir. Zastavljene cilje bomo tako popolnoma dosegli šele v naslednjih treh letih.

10. Samo za aplikativne projekte!

Označite potencialne vplive oziroma učinke vaših rezultatov na navedena področja

	Vpliv	Ni vpliva	Majhen vpliv	Srednji vpliv	Velik vpliv	
G.01	Razvoj visoko-šolskega izobraževanja					
G.01.01.	Razvoj dodiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.02.	Razvoj podiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.03.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.02	Gospodarski razvoj					
G.02.01	Razširitev ponudbe novih izdelkov/storitev na trgu	☐	☐	☐	☐	
G.02.02.	Širitev obstoječih trgov	☐	☐	☐	☐	
G.02.03.	Znižanje stroškov proizvodnje	☐	☐	☐	☐	
G.02.04.	Zmanjšanje porabe materialov in energije	☐	☐	☐	☐	
G.02.05.	Razširitev področja dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.02.06.	Večja konkurenčna sposobnost	☐	☐	☐	☐	
G.02.07.	Večji delež izvoza	☐	☐	☐	☐	
G.02.08.	Povečanje dobička	☐	☐	☐	☐	
G.02.09.	Nova delovna mesta	☐	☐	☐	☐	
G.02.10.	Dvig izobrazbene strukture zaposlenih	☐	☐	☐	☐	
G.02.11.	Nov investicijski zagon	☐	☐	☐	☐	
G.02.12.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.03	Tehnološki razvoj					
G.03.01.	Tehnološka razširitev/posodobitev dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.03.02.	Tehnološko prestrukturiranje dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.03.03.	Uvajanje novih tehnologij	☐	☐	☐	☐	
G.03.04.	Drugo: Razvoj GIS sistema	☐	☐	☐	☐	

G.04	Družbeni razvoj					
G.04.01.	Dvig kvalitete življenja	☐	☐	☐	☒	
G.04.02.	Izboljšanje vodenja in upravljanja	☐	☐	☐	☒	
G.04.03.	Izboljšanje delovanja administracije in javne uprave	☐	☐	☐	☒	
G.04.04.	Razvoj socialnih dejavnosti	☐	☐	☐	☒	
G.04.05.	Razvoj civilne družbe	☐	☐	☐	☒	
G.04.06.	Drugo:	☒	☐	☐	☐	
G.05.	Ohranjanje in razvoj nacionalne naravne in kulturne dediščine in identitete	☒	☐	☐	☐	
G.06.	Varovanje okolja in trajnostni razvoj	☒	☐	☐	☐	
G.07	Razvoj družbene infrastrukture					
G.07.01.	Informacijsko-komunikacijska infrastruktura	☐	☐	☐	☒	
G.07.02.	Prometna infrastruktura	☐	☐	☒	☐	
G.07.03.	Energetska infrastruktura	☐	☐	☒	☐	
G.07.04.	Drugo:	☒	☐	☐	☐	
G.08.	Varovanje zdravja in razvoj zdravstvenega varstva	☐	☐	☐	☒	
G.09.	Drugo:	☒	☐	☐	☐	

Komentar

Rezultati raziskave bodo imeli zelo veliki vpliv na vsa področja, ki so bila obravnavana v zvezi z grajenimi in komunikacijskimi ovirami, ki se pojavljajo na naslednjih področjih:

- potniški promet
- izobraževanje, usposabljanje in zaposlovanje
- zdravstveno in socialno varstvo
- državna uprava
- kulturne ustanove ter
- šport, rekreacija, turizem.

11. Pomen raziskovanja za sofinancerje, navedene v 2. točki¹⁰

1.	Sofinancer	Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo		
	Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje trajanja projekta je znašala:		17.045,00	EUR
	Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:		25,00	%
	Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja			Šifra
	1.	Rezultati raziskave so predstavljeni v poročilu z naslovom "Ukrepi za uresničevanje pravic invalidov do dostopa brez ovir". Poročilo obsega 260 strani.		F.01
	2.			
	3.			

	4.		
	5.		
Komentar	Poročilo vsebuje naslednja glavna poglavja: Uvod; Opredelitev pojmov; Pregled politik in ukrepov Evropske unije in Slovenije na področju dostopnosti grajenega okolja, komunikacij in informacij; Najnovejši pristopi k odpravljanju ovir povezanih z dostopnostjo grajenega okolja, komunikacij in informacij; Empirična raziskava; Predlogi ukrepov za uresničevanje pravic invalidov do dostopa brez ovir ter Predlog za izvedbo druge in tretje faze raziskave. Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo (IRSSV), ki je sofinancer raziskovalnega projekta, deluje v okviru Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, ki je v državi pristojno za socialno varstvo. Med dolgoročnimi usmeritvami IRSSV je oskrbovanje ministrstvu s potrebnimi informacijami na področju svojega delovanja. V okviru omenjenega ministrstva deluje tudi Direktorat za invalide, ki je ključni vladni organ za varstvo pravic invalidov v državi in, ki je tudi glavni končni uporabnik rezultatov raziskave. Rezultati raziskovalnega projekta predstavljajo orodje s katerim bo Direktorat za invalide, v sodelovanju z ostalimi odgovornimi institucijami, uresničil obveze in cilje obeh glavnih dokumentov, ki jih je Republika Slovenija sprejela na tem področju, in sicer: Strategija dostopna Slovenija in Akcijski program za invalide 2007-2013.		
	Poročilo raziskave vsebuje pomembne ugotovitve, med katerimi velja izpostaviti predvsem naslednje: Pregled dokumentov na ravni Evropske unije je pokazal, da je bila sprejeta ali pa članicam priporočena cela vrsta ukrepov. Kljub temu raziskovalci opozarjajo, da so se pravice invalidov splošno slabo uresničujejo. V posebnem podpoglavju so raziskovalci prikazali nekatere ukrepe in iniciative posameznih držav za katere menimo, da bi jih bilo koristno uporabiti - ob eventualnih prilagoditvah - tudi v Sloveniji. V poročilu so predstavljeni tudi najnovejši pristopi k odpravljanju ovir povezanih z dostopnostjo grajenega okolja, komunikacij in informacij, ki temeljijo predvsem na informacijsko-komunikacijski tehnologiji. Nekatere rešitve, ki so predstavljene v tem delu so tudi pri nas znane oziroma že v veljavi, veliko pa je drugih inovacij katere bi bilo potrebno pri nas šele na novo uvesti. Raziskovalci opozarjajo na prepočasno uveljavljanje tovrstnih pristopov v praksi. Raziskovalci tudi ugotavljajo, da številni ukrepi, ki so jih predlagali anketiranci za razrešitev sedanjih problemov bili že predvideni v strategiji Dostopna Slovenija in Akcijskem programu za invalide 2007-2013 vendar velika večina teh še vedno ostaja le na papirju v obliki predloga. Poročilo predstavlja v tem delu dve pomembni rešitvi. Pri predlogih ukrepov za zagotavljanje dostopnosti brez ovir so za vsak predlog raziskovalci identificirali tudi konkretne organe oz. institucije, ki so odgovorni za izvajanje ukrepov. Pri vsakem ukrep je določen tudi najodgovornejši organa, ki mora prevzeti vlogo (medresorskega) koordinatorja in spodbujati ostale nosilce v skupini, da učinkovito izvajajo ustrezne ukrepe iz njihovih pristojnosti. Ocenjujemo, da je ta predlog zelo koristen ker omogoča konkretizacijo odgovornosti ter učinkovitejše kontroliranje izvajanja ukrepov za implementacijo sprejetih politik. Druga pomembna rešitev, ki jo predlagajo raziskovalci temelji na ugotovitvi, da se zakoni in predpisi, ki se nanašajo na odstranitev obstoječih oz. preprečitev nastajanja novih ovir v praksi slabo oz. nezadovoljivo izvajajo. Zaradi tega raziskovalci predlagajo dodaten ukrep, ki bo prispeval k učinkovitejšemu reševanju problemov na tem področju in sicer: natančen pregled stanja na terenu z namenom ugotavljanja obstoječih ovir, pripraviti ustrezne seznime le teh, odgovorne opozoriti na ugotovljene pomanjkljivosti ter od njih zahtevati, da se nepravilnosti čimprej odpravijo. Vrednost tega predloga je še toliko večja ker so ta ukrep predlagali invalidi sami oz.		
Ocena			

		predstavniki njihovih organizaciji, ki so sodelovali v anketi. Ocenjujemo, da bi izvedba te zahtevne naloge pomembno prispevala k dejanski odpravi ovir v grajenem okolju, kakor tudi nekaterih ovir v komunikacijskem okolju.	
2.	Sofinancer		
	Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje trajanja projekta je znašala:		EUR
	Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:		%
	Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja	Šifra	
	1.		
	2.		
	3.		
	4.		
	5.		
	Komentar		
	Ocena		
3.	Sofinancer		
	Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje trajanja projekta je znašala:		EUR
	Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:		%
	Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja	Šifra	
	1.		
	2.		
	3.		
	4.		
	5.		
	Komentar		
	Ocena		

C. IZJAVE

Podpisani izjavljam/o, da:

- so vsi podatki, ki jih navajamo v poročilu, resnični in točni
- se strinjamo z obdelavo podatkov v skladu z zakonodajo o varstvu osebnih podatkov za potrebe ocenjevanja, za objavo 6., 7. in 8. točke na spletni strani <http://sicris.izum.si/> ter obdelavo teh podatkov za evidence ARRS
- so vsi podatki v obrazcu v elektronski obliki identični podatkom v obrazcu v pisni obliki

Podpisi:

Zaključno poročilo o rezultatih raziskovalnega projekta

Richard Sendi	in/ali	
podpis vodje raziskovalnega projekta		zastopnik oz. pooblaščen oseba RO

Kraj in datum:

Ljubljana

10.4.2009

Oznaka poročila: ARRS_ZV_RPROJ_ZP_2008/16

¹ Samo za aplikativne projekte. [Nazaj](#)

² Napišite kratko vsebinsko poročilo, kjer boste predstavili raziskovalno hipotezo in opis raziskovanja. Navedite ključne ugotovitve, znanstvena spoznanja ter rezultate in učinke raziskovalnega projekta. Največ 18.000 znakov vključno s presledki (približno tri strani, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

³ Realizacija raziskovalne hipoteze. Največ 3.000 znakov vključno s presledki (približno pol strani, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

⁴ Samo v primeru bistvenih odstopanj in sprememb od predvidenega programa raziskovalnega projekta, kot je bil zapisan v predlogu raziskovalnega projekta. Največ 3.000 znakov vključno s presledki (približno pol strani, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

⁵ Navedite največ pet najpomembnejših znanstvenih rezultatov projektne skupine, ki so nastali v času trajanja projekta v okviru raziskovalnega projekta, ki je predmet poročanja. Za vsak rezultat navedite naslov v slovenskem in angleškem jeziku (največ 150 znakov vključno s presledki), rezultat opišite (največ 600 znakov vključno s presledki) v slovenskem in angleškem jeziku, navedite, kje je objavljen (največ 500 znakov vključno s presledki), izberite ustrezno šifro tipa objave po Tipologiji dokumentov/del za vodenje bibliografij v sistemu COBISS ter napišite ustrezno COBISS.SI-ID številko bibliografske enote. Navedeni rezultati bodo objavljeni na spletni strani <http://sicris.izum.si/>.

PRIMER (v slovenskem jeziku):

Naslov: Regulacija delovanja beta-2 integrinskih receptorjev s katepsinom X;

Opis: Cisteinske proteaze imajo pomembno vlogo pri nastanku in napredovanju raka. Zadnje študije kažejo njihovo povezanost s procesi celičnega signaliziranja in imunskega odziva. V tem znanstvenem članku smo prvi dokazali... (največ 600 znakov vključno s presledki)

Objavljeno v: OBERMAJER, N., PREMZL, A., ZAVAŠNIK-BERGANT, T., TURK, B., KOS, J.. Carboxypeptidase cathepsin X mediates $\beta 2$ - integrin dependent adhesion of differentiated U-937 cells. Exp. Cell Res., 2006, 312, 2515-2527, JCR IF (2005): 4.148

Tipologija: 1.01 - Izvirni znanstveni članek

COBISS.SI-ID: 1920113 [Nazaj](#)

⁶ Navedite največ pet najpomembnejših družbeno-ekonomsko relevantnih rezultatov projektne skupine, ki so nastali v času trajanja projekta v okviru raziskovalnega projekta, ki je predmet poročanja. Za vsak rezultat navedite naslov (največ 150 znakov vključno s presledki), rezultat opišite (največ 600 znakov vključno s presledki), izberite ustrezen rezultat, ki je v Šifrantu raziskovalnih rezultatov in učinkov (Glej: <http://www.arrs.gov.si/sl/gradivo/sifranti/sif-razisk-rezult.asp>), navedite, kje je rezultat objavljen (največ 500 znakov vključno s presledki), izberite ustrezno šifro tipa objave po Tipologiji dokumentov/del za vodenje bibliografij v sistemu COBISS ter napišite ustrezno COBISS.SI-ID številko bibliografske enote.

Navedeni rezultati bodo objavljeni na spletni strani <http://sicris.izum.si/>. [Nazaj](#)

⁷ Pomen raziskovalnih rezultatov za razvoj znanosti in za razvoj Slovenije bo objavljen na spletni strani: <http://sicris.izum.si/> za posamezen projekt, ki je predmet poročanja. [Nazaj](#)

⁸ Največ 4.000 znakov vključno s presledki [Nazaj](#)

⁹ Največ 4.000 znakov vključno s presledki [Nazaj](#)

¹⁰ Rubrike izpolnite/prepišite skladno z obrazcem "Izjava sofinancerja" (<http://www.arrs.gov.si/sl/progproj/rproj/gradivo/>), ki ga mora izpolniti sofinancer. Podpisan obrazec "Izjava sofinancerja" pridobi in hrani nosilna raziskovalna organizacija – izvajalka projekta. [Nazaj](#)

Obrazec: ARRS-ZV-RPROJ-ZP/2008 v1.00